

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
Національна академія правових наук України

**ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО В СИСТЕМІ
МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ЗВ'ЯЗКІВ:
МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ**

Матеріали «круглого столу»

(Харків, 4 грудня 2015 року)

За загальною редакцією *А. П. Гетьмана*

Харків
«Право»
2015

УДК 349.6
ББК 67.307
Е45

*За зміст та якість матеріалів
відповідальність несуть автори публікацій*

Екологічне право в системі міждисциплінарних зв'язків: методологічні засади : матеріали «круглого столу» (Харків, 4 груд. 2015 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Х. : Право, 2015. – 344 с.

ISBN 978-966-458-918-2

Збірник містить тези наукових доповідей учасників «круглого столу», що відбувся у м. Харкові 4 грудня 2015 р.

Розраховане на науковців, фахівців у галузі права, студентів юридичних вищих навчальних закладів та всіх, хто цікавиться питаннями екологічного, земельного та аграрного права України.

УДК 349.6
ББК 67.307

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2015
ISBN 978-966-458-918-2 © Офортлення. Видавництво «Право», 2015

вказівка керівнику мисливського господарства приховати факт браконьєрства тощо. У такому випадку дії службової особи додаткової кваліфікації за ст. 364 (ст. 364-1) КК України не потребують.

В. К. Матвійчук вказує, що вчинення незаконного полювання службовою особою з використанням свого службового становища потрібно інкримінувати у випадку вчинення дій службовими особами органів виконавчої влади у сфері мисливського господарства та полювання, у галузі охорони навколишнього природного середовища, користувачами мисливських угідь, а також службовими особами правоохоронних органів, законодавчої влади, які використали для вчинення злочину своє службове становище. Водночас він критикує позицію, згідно з якою незаконне полювання, вчинене, наприклад, суддею, треба кваліфікувати за ознакою полювання «службовою особою».

На нашу думку, злочини у сфері використання мисливських природних ресурсів можна поділити на два види: 1) злочини основним безпосереднім об'єктом яких є встановлений порядок використання мисливських природних ресурсів і предметом яких є мисливські природні ресурси (тобто, екологічні злочини, зокрема, передбачені ст. 248 та ст. 251 КК України); 2) злочини, які не належать до злочинів проти довкілля, тобто маю інший основний безпосередній об'єкт, але предметом яким можуть бути мисливські природні ресурси (наприклад, злочини проти власності).

Діденко Анастасія Олександрівна
аспірантка кафедри екологічного
права Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

ЩОДО ДЕЯКИХ НЕДОЛІКІВ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ЗАХИСТ ТВАРИН ВІД ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ»

У 2006 році набув чинності Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження». Зазначений Закон, відповідно до преамбули, спрямований на захист від страждань і загибелі тварин унаслідок жор-

стокого поводженнями з ними, захист їх природних прав та укріплення моральності й гуманності суспільства. Тобто даний нормативно-правовий акт є стрижневим у правовому забезпеченні захисту тварин від жорстокого поводження.

В Законі України «Про захист тварин від жорстокого поводження» не визначено поняття «дикі тварини». Законодавець обмежився лише вказівкою, що природним середовищем існування диких тварин є дика природа, але відсутність подальших уточнень щодо конкретної характеристики даного виду тварин веде до розмивання предмета регулювання, проблеми неоднозначного тлумачення правових норм та різного застосування закону.

Згідно зі ст. 3 Закону України «Про тваринний світ» об'єктами еколого-правових відносин є:

- дикі тварини — хордові, в тому числі хребетні (ссавці, птахи, плазуни, земноводні, риби та інші) і безхребетні (членистоногі, молюски, голкошкірі та інші) в усьому їх видовому і популяційному різноманітті та на всіх стадіях розвитку (ембріони, яйця, лялечки тощо), які перебувають у стані природної волі, утримуються у напіввільних умовах чи в неволі;

- частини диких тварин;
- продукти життєдіяльності диких тварин;
- також нори, хатки, лігва, мурашники, боброві загати та інше житло і споруди тварин, місця токування, линяння, гніздових колоній птахів, постійних чи тимчасових скупчень тварин, нерестовищ, інші території, що є середовищем їх існування та шляхами міграції, підлягають охороні.

Проаналізувавши ст. 8 Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження», виникає запитання, що має законодавець на увазі зазначивши «допускається утримання дрібних диких тварин, які традиційно утримуються людьми в неволі і можуть бути забезпечені умовами утримання відповідно до вимог цього Закону». Закон не уточняє, чи потрібен дозвіл, який видається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища як для диких тварин, чи потрібно створювати умови, що відповідають їх біологічним, видовим та індивідуальним особливостям. Тому доцільно було б деталізувати дану норму.

В ст. 1 Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» зазначено, що одним із об'єктів є дикі тварини, але у ст. 8 законодавець виділяє ще «дрібних диких тварин». Які саме види тварин належать до «дрібних диких» не зрозуміло, а також на законодавчому рівні такого закріплення немає.

У ст. 3 зазначено, що сфера дії Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження», поширюється на такий вид діяльності як рибальство. Детально проаналізувавши Закон потрібно звернути увагу на те, що в ньому відсутні норми, щодо цього виду діяльності. Тому доречно було б доповнити Закон визначивши правила, способи та квоту вилову риби при здійсненні всіх видів рибальства, передбачити заборону застосування електровудочок, динамітних шашок та інших засобів, що завдають особливих страждань та масової загибелі риби.

Щодо ст. 19 Закону, де зазначено, що правила поводження з дикими тваринами, що перебувають у стані природної волі, визначаються законодавством про тваринний світ і цим Законом. На мою думку, дану статтю потрібно внести зміни, щоб вона охоплювала і рибальство. Наприклад, «правила поводження з дикими тваринами, що перебувають у стані природної волі, визначаються законодавством про тваринний світ, законодавством про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів і цим Законом».

У ст. 12 Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження», зазначено, що право власності або інші речові права особи, яка утримує тварину, обмежені обов'язком дотримання норм і вимог цього Закону. Доречно було б доповнити Закон підставами обмеження цих прав власності та інших речових прав на тварин.

Таким чином, Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження» потрібно доповнити поняттям «дикі тварини», а не тільки вказати середовище їх існування. Доцільно внести уточнення до ст. 1 з урахуванням категорій тварин, які зустрічаються в тексті Закону. Також доречно було б доповнити Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження» нормами щодо такого виду діяльності як рибальство, передбачивши заборону застосування електровудочок, динамітних шашок та інших засобів, що завдають особливих страждань та масової загибелі риби.